

¿Bernard Shaw portava barretina?

Hubo alguna vez bóers en Valencia?... Pues bien, les confieso que por más que me esforcé no llegué a creerme en ningún momento que mi amigo Pep Cortès... fuese Georges Bernard Shaw. *Y más hablando en valenciano.*"

Joan de Segarra, *El País*, 16 novembre 1992).

Amic Joan,

Estem perplexos. De cop i volta ens hem trobat entre l'espasa i la paret. I és clar, no tenim altra opció que la de defendre'ns: encara no hem descobert com traspasar les parets.

El camp de batalla és una frase teua que, en llegir-la, no sabia realment si l'havies escrita tu o qualsevol Lizondo amagat entre les línies de la teua erudita i brillant crítica que vas escriure el dilluns 16 de novembre sobre *Dear Liar* de Jerome Kilty que es representava al Teatre Lliure. Lizondo (regidor de Cultura de l'Ajuntament de València per Unió Valenciana) hauria dit: "*Y además hablando catalán*". Però, això, tu no pots dir-ho, perquè, si no, imagina't el terrabastall que hauries armat a la teua tan catalana ciutat. Segur que ton pare, tan català, s'hauria alçat de la tomba amb la mateixa perplexitat que tenim nosaltres ara.

M'imagina que has d'estimar-me molt perquè fer l'esforç per intentar creure que jo sóc Bernard Shaw és tan impossible que no m'estranya, gens ni miqueta, que al descans te n'anares amb un mal de cap i un mareig que faran història en el món de les crítiques de teatre. Ja t'estic agraït. Això és estimar i no el que fan altres. Però de cop i volta continues escrivint i comença la nostra perplexitat. Dius: "*Y más hablando en valenciano*". ¿En què esperaves que parlàrem? ¿En irlandès. en anglès d'Oxford, en anglès de

Boston, en *cockney*, en barceloní? Tu i jo sabem que el català del sud és diferent del català central, del de les Illes i de molts altres. No polemitzarem ara sobre això, que ja ho han fet els lingüistes. El nostre català, el valencià, és la parla que fem servir al País Valencià, i no seria gens correcte que ho férem en català de Barcelona (perquè en català de Tortosa, sí que podríem fer-ho i quasi ni es notaria). Fins aquí crec que estem tots d'acord. El problema real ve quan existeix *l'atreviment* de llegir en català del sud unes cartes que estan escrites en anglès i que tenen un valor incalculable per a tu i per a algun crític més. I és clar, *el valenciano* et descol·loca totalment. És més apropiat per a acudits barroers i una mica cridats. Ja ens costa fer teatre català al País Valencià. Ens costa molt. Però en fem. Uns quants bojos no volem que desaparega i per això considerem que s'ha de dignificar al màxim el nostre català i no quedar-se en els sainets i llibrets de falla, sinó *atrevir-se* amb Bernard Shaw, amb Txèkhov i fins i tot amb Shakespeare, com feia ton pare que, mira per on, alguna vegada o altra utilitza *l'ací* valencià en lloc de *l'aquí* barceloní i s'oblida de la perifràstica i col·loca les formes verbals que s'utilitzen a València i comarca.

A vegades pense que no hauria d'haver-te escrit aquesta carta, perquè m'imagino que tu, en el fons, no tenies cap intenció d'ofendre. Però, fill meu, ho dius públicament en la premsa escrita i no és que pugues ofendre'ns, a nosaltres, és que estàs ofenent el nostre poble, i amb eixa espasa al pit no volem callar.

En fi, estimat crític: "*¿Hubo alguna vez bóers en Valencia?*" Ben cert que no. Eren tots pel Montseny tot esperant Bernard Shaw per encasquetar-li la barretina.

Pep Cortès
Actor i director de teatre

Els paranys legals d'una sentència estrambòtica (i II)

Què és, allò que s'ha anul·lat? La referència a la declaració en què la Universitat admet la denominació "acadèmica" de "llengua catalana" com a sinònima de la denominació oficial de "valencià". El Tribunal Suprem ha entès que la Universitat no té competència per a denominar la llengua pròpia dels valencians de manera diferent a l'oficial i ha procedit a anul·lar el precepte. Adés dèiem, per això, que hi havia un rigor formalista excessiu, i ho afirmem, perquè el precepte anul·lat, lluny d'incomplir l'Estatut d'autonomia o la Llei d'Us... les respecta escrupolosament perquè denomina la llengua pròpia de la Universitat com a valencià: a més a més, d'acord amb la competència científica de la institució, la Universitat, tot fent ús del seu dret a l'autonomia declarat a l'Article 27.10 de la Constitució Espanyola i en els termes previstos en els corresponents preceptes de la Llei Orgànica de Reforma Universitària, admet en els seus Estatuts la denominació "acadèmica" de llengua catalana.

Una interpretació menys rigorista, menys formalista i, sobretot, menys precipitada, hauria entès que, salvada la denominació oficial de "valencià", l'admesa acadèmica és fruit de l'exercici d'una competència directament connectada amb aquelles concrecions que la autonomia universitària comporta. Amb tot, si l'Article 7è respecta la denominació oficial i n'afegeix una denominació "acadèmica" no és coherent que el TS afirme que s'ha incomplert la llei en utilitzar un terme que la Universitat entén, des de l'estricta punt de vista acadèmic, com a equivalent a valencià, ja que el mateix Tribunal, quan declara que no podria dictaminar (hauríem d'afegir que ni aquest ni cap altre tribunal) si valencià i llengua catalana són o dei-

xen de ser el mateix, acaba desmentint-se; perquè, si diu que la de "llengua catalana" és estranya a la denominació legal, no solament desconeix que la declaració té el valor acadèmic proclamat sinó que pren partit, incoherentment, per la tesi secessionista.

El tribunal, però, en consideracions esparses en diferents fonaments jurídics, posa èmfasi en el fet que en el fons de l'assumpte hi ha la política, i, encara més, que, en realitat, aquests contenciosos tenen suport en un "grave desacuerdo que existe des de hace años en la sociedad valenciana". Aquesta és una de les poques afirmacions en què podem estar d'acord amb l'alt tribunal. Però, un tribunal que fa gala de saber tantes coses d'assumptes metajurídics (el conflicte lingüístic) hauria fet bé emprant una interpretació més rigorosa a propòsit de les competències que implica la proclamada i exercida autonomia universitària. En cas de dubte, i atès que el TS reitera una i altra vegada que el Tribunal no pot dictaminar si valencià i català són el mateix, una vegada comprovat que políticament encara estem lluny de concertar una posició definitivament pacífica, hauria pogut inclinar-se per l'única instància que ara mateix ofereix un mínim de garantia –la científica i acadèmica–, i no recloure's en una interpretació restrictiva que podria ser constitutiva d'una vulneració del dret a l'autonomia universitària.

Per això, la Universitat de València, ofesa en la seua autonomia i desautoritzada per a opinar d'assumptes científics –denominar acadèmica el valencià com a llengua catalana– hauria d'acudir en empara davant el Tribunal Constitucional.

Vicent Franch
Professor de Dret Constitucional